Stručni rad

NOVA DIMENZIJA MEĐUNARODNIH DAKTILOGRAFSKIH NATJECANJA

Aleksandra Hohnjec
Ekonomska i birotehnička škola Bjelovar

Jadranka Dorešić
Srednja škola Ivan Švear Ivanić Grad

Sažetak

Digitalna transformacija posljednjih godina značajno je promijenila način poslovne komunikacije i obrade informacija te otvorila prostor za razvoj novih profesionalnih kompetencija. Tradicionalna daktilografska natjecanja, koja su desetljećima bila usmjerena na razvoj brzine i točnosti tipkanja, danas se nadopunjuju disciplinama koje uključuju obradu govornoga sadržaja i njegovu pretvorbu u pisani tekst. Jedna od takvih disciplina jest međunarodno natjecanje Speech-to-Text Online koje je pokrenula talijanska organizacija on A.I.R. s ciljem promicanja pristupačnosti, razvoja transkripcijskih kompetencija i primjene suvremenih tehnologija u svakodnevnoj komunikaciji. Natjecanje omogućuje sudionicima korištenje tipkovnice ili tehnologije pretvaranja govora u tekst pri izradi prijepisa audiozapisa, čime se otvaraju nove mogućnosti razvoja digitalnih i komunikacijskih kompetencija. Posebnu vrijednost predstavlja činjenica da se natjecanje održava i na hrvatskom jeziku, čime se učenicima hrvatskih strukovnih škola omogućuje uključivanje u međunarodno okruženje te razvoj znanja koja nadilaze tradicionalne okvire daktilografije. U radu se prikazuju obilježja novoga međunarodnog natjecanja, njegova povezanost s nastavom kompjutorske daktilografije te važnost razvoja transkripcijskih kompetencija u suvremenom obrazovanju.

Ključne riječi: kompjutorska daktilografija, transkripcija, Speech-to-Text, međunarodna natjecanja, digitalne kompetencije

1. Uvod

Kompjutorska daktilografija tijekom posljednjih desetljeća doživjela je značajne promjene. Nekada je osnovni cilj bio razvijanje pravilne tehnike tipkanja, povećanje brzine unosa teksta i postizanje visoke razine točnosti. Razvojem digitalnih tehnologija, umjetne inteligencije i suvremenih komunikacijskih alata područje daktilografije postupno se proširilo na nove oblike obrade informacija koji zahtijevaju drugačije kompetencije od onih koje su bile potrebne prije samo nekoliko godina.

Suvremeno poslovno okruženje temelji se na velikoj količini digitalnih sadržaja koji nastaju u obliku audio i videozapisa. Poslovni sastanci, konferencije, stručna predavanja, intervjui, mrežni seminari i različiti multimedijski sadržaji sve se češće pretvaraju u pisani tekst radi lakšeg pretraživanja, arhiviranja i daljnje obrade. Time transkripcija postaje važna profesionalna kompetencija koja objedinjuje razvijene daktilografske vještine, sposobnost aktivnoga slušanja, poznavanje jezika i učinkovito korištenje digitalnih tehnologija.

Istodobno se mijenja i koncept međunarodnih daktilografskih natjecanja. Uz tradicionalne discipline brzoga i točnoga tipkanja pojavljuju se nova natjecanja koja od sudionika zahtijevaju razvijene transkripcijske kompetencije te poznavanje suvremenih tehnologija pretvaranja govora u tekst. Time se natjecatelji ne pripremaju samo za postizanje vrhunskih rezultata na natjecanjima, nego i za izazove koje donosi suvremeno tržište rada.

Jedan od najznačajnijih primjera takvih promjena predstavlja novo međunarodno natjecanje Speech-to-Text Online koje je tijekom 2025. godine pokrenula talijanska organizacija on A.I.R. Natjecanje okuplja sudionike iz različitih država te promiče razvoj pristupačnosti, inkluzivne komunikacije i novih digitalnih kompetencija, a među jezicima na kojima se natjecanje održava nalazi se i hrvatski jezik.

2. Razrada

Međunarodna daktilografska natjecanja dugi niz godina predstavljaju mjesto okupljanja najboljih daktilografa svijeta te promiču razvoj brzine, točnosti i profesionalnosti u obradi tekstova. Razvojem informacijskih tehnologija sadržaj natjecanja postupno se prilagođavao suvremenim potrebama tržišta rada pa se, uz klasične discipline prijepisa teksta, sve veća pozornost posvećuje obradi digitalnih sadržaja i primjeni novih tehnologija.

Novo međunarodno natjecanje Speech-to-Text Online predstavlja značajan iskorak u tom području jer natjecatelje stavlja u situaciju koja odgovara stvarnim poslovnim okolnostima. Zadatak sudionika nije samo brzo tipkati unaprijed pripremljeni tekst, nego u stvarnom vremenu pratiti govorni sadržaj i pretvoriti ga u točan i razumljiv pisani zapis. Time se provjeravaju brojne kompetencije koje nadilaze tradicionalnu daktilografiju.

Sudionici tijekom natjecanja mogu izrađivati prijepis tipkanjem na tipkovnici ili uporabom tehnologije pretvaranja govora u tekst koristeći mikrofon ili stenomasku. Bez obzira na odabrani način rada, konačni rezultat mora zadovoljiti visoke kriterije točnosti, jezične pravilnosti i razumljivosti. Upravo zato uspješni natjecatelji moraju

razviti sposobnost istodobnoga slušanja, razumijevanja, obrade informacija i oblikovanja kvalitetnoga pisanoga teksta.

Posebnu vrijednost ovoga natjecanja predstavlja njegova međunarodna dimenzija. Sudjelovanjem natjecatelji razvijaju digitalne, komunikacijske i jezične kompetencije u međunarodnom okruženju te upoznaju nove tehnologije koje se sve intenzivnije primjenjuju u poslovnom svijetu. Uključivanje hrvatskoga jezika među službene jezike natjecanja dodatno potvrđuje važnost hrvatskih stručnjaka i nastavnika koji godinama razvijaju kulturu daktilografije i brzoga tipkanja te aktivno sudjeluju u radu međunarodne organizacije Intersteno.

2.1. Speech-to-Text kao nova kompetencija učenika strukovnih škola

Razvoj tehnologije pretvaranja govora u tekst posljednjih je godina otvorio potpuno novo područje primjene daktilografskih vještina. Poslovi koji su se nekada temeljili isključivo na prijepisu pisanoga predloška danas sve češće uključuju obradu audio i videosadržaja, izradu transkripata sastanaka, konferencija, sudskih rasprava, stručnih predavanja, intervjua i drugih oblika govorne komunikacije. Takve promjene zahtijevaju razvoj novih kompetencija koje objedinjuju poznavanje jezika, digitalnih tehnologija i razvijene komunikacijske vještine.Za učenike strukovnih škola to predstavlja priliku za stjecanje znanja koja su izravno povezana sa zahtjevima suvremenoga tržišta rada. Osim razvijene tehnike tipkanja, potrebno je razumjeti sadržaj koji se sluša, razlikovati govornike, prepoznati stručnu terminologiju te oblikovati gramatički i pravopisno ispravan tekst. Time transkripcija postaje mnogo više od brzoga tipkanja jer zahtijeva visoku razinu koncentracije, aktivnoga slušanja, kritičkoga promišljanja i odgovornosti za točnost zapisanoga sadržaja. Novo međunarodno natjecanje omogućuje učenicima da upravo takve kompetencije razvijaju u stvarnim uvjetima rada. Sudionici tijekom natjecanja susreću se s različitim govornim situacijama koje zahtijevaju brzo donošenje odluka, učinkovito upravljanje vremenom i prilagodbu različitim stilovima govora. Na taj način razvijaju kompetencije koje će moći primijeniti u administrativnim poslovima, medijima, javnoj upravi, pravosuđu, obrazovanju i drugim područjima u kojima je potrebna kvalitetna obrada govornoga sadržaja. Posebna vrijednost natjecanja ogleda se u činjenici da sudionici mogu koristiti različite načine izrade prijepisa. Osim klasičnoga tipkanja na tipkovnici, moguće je koristiti tehnologiju pretvaranja govora u tekst pomoću mikrofona ili stenomaske. Takav pristup odražava suvremene trendove digitalizacije poslovnih procesa te pokazuje kako umjetna inteligencija i napredni sustavi za prepoznavanje govora ne zamjenjuju čovjeka, nego postaju alat koji povećava učinkovitost rada. Konačnu kvalitetu transkripta i dalje određuju znanje, iskustvo i sposobnost osobe koja uređuje i provjerava dobiveni tekst. Organizator natjecanja, talijanska udruga on A.I.R., već dugi niz godina promiče razvoj pristupačne komunikacije, titlovanja i transkripcije u stvarnom vremenu. Posebna pozornost posvećuje se osobama s oštećenjem sluha kojima kvalitetni prijepisi omogućuju ravnopravno sudjelovanje u obrazovanju, kulturnim događanjima i svakodnevnoj komunikaciji. Time natjecanje ne promiče isključivo razvoj profesionalnih kompetencija, nego i vrijednosti uključivosti, jednakih mogućnosti i društvene odgovornosti.

2.2. Uloga nastavnika u pripremi učenika za nova natjecanja

Promjene koje donosi razvoj suvremenih tehnologija zahtijevaju i drugačiji pristup poučavanju kompjutorske daktilografije. Nastava više nije usmjerena isključivo na povećanje brzine i točnosti tipkanja, nego obuhvaća razvoj digitalnih kompetencija koje učenicima omogućuju uspješno snalaženje u suvremenom poslovnom okruženju.
Nastavnici imaju važnu ulogu u prepoznavanju novih trendova te uključivanju sadržaja koji učenike pripremaju za poslove budućnosti. Uvođenjem transkripcijskih zadataka u nastavu učenici razvijaju sposobnost aktivnoga slušanja, razumijevanja govornoga sadržaja, pravilnog oblikovanja pisanoga teksta i korištenja suvremenih digitalnih alata. Istodobno se potiče razvoj jezične kulture, pravopisne točnosti i odgovornosti za kvalitetu izrađenoga dokumenta. Sudjelovanje na međunarodnim natjecanjima predstavlja dodatnu motivaciju učenicima za usavršavanje vlastitih vještina. Natjecanja omogućuju usporedbu postignuća s vršnjacima iz drugih država, upoznavanje novih tehnologija i razmjenu iskustava među nastavnicima i učenicima. Takva iskustva doprinose razvoju profesionalnog samopouzdanja te potiču cjeloživotno učenje koje je danas jedna od temeljnih odrednica suvremenoga obrazovanja.

3. Zaključak

Razvoj umjetne inteligencije i tehnologije pretvaranja govora u tekst mijenja tradicionalno shvaćanje daktilografije te otvara prostor za razvoj novih profesionalnih kompetencija. Međunarodno natjecanje Speech-to-Text Online predstavlja važan iskorak u tome procesu jer povezuje razvijene daktilografske vještine s digitalnim tehnologijama, transkripcijom i pristupačnom komunikacijom. Uključivanjem hrvatskoga jezika među službene jezike natjecanja hrvatskim je učenicima omogućeno ravnopravno sudjelovanje u međunarodnom okruženju i stjecanje iskustava koja prate suvremene potrebe tržišta rada. Time se otvaraju nove mogućnosti za razvoj kompetencija koje nadilaze tradicionalno brzo tipkanje i usmjeravaju učenike prema poslovima budućnosti u kojima će obrada govornoga sadržaja imati sve važniju ulogu.
Za nastavnike kompjutorske daktilografije ovo natjecanje predstavlja poticaj za osuvremenjivanje nastavnih sadržaja i uvođenje aktivnosti koje razvijaju digitalne, komunikacijske i jezične kompetencije učenika. U vremenu ubrzane digitalne transformacije upravo će sposobnost povezivanja tehnologije, jezika i učinkovite komunikacije biti jedna od ključnih kompetencija budućih administrativnih i poslovnih stručnjaka.

4. Literatura

[1.] https://www.intersteno.org (9. 7. 2026.)

[2.] https://www.respeakingonair.org/ (9. 7. 2026.)